

ca unui mercenar, o mare sumă de bani. Barbu Văcărescu își încheie scrisoarea amenințând pe Macedonschi cu moartea, dacă va renunța la răscoală¹.

— La 4 februarie, boierii caimacami (deci și Barbu Văcărescu), în numele a «toată obștea dumealor fraților boieri», trimit în Oltenia pe vornicul Nicolae Văcărescu, cu însărcinarea de a lovi pe răsculați cu toate forțele militare de care dispunea stăpînirea. Lui N. Văcărescu i se poruncește: «Să pui în lucrare orice va sta prin putință spre încetarea răului și spre izbăvirea țării, sfărîmînd... pornirea și împuterniciaa tilharului...»².

— După o săptămînă, misiunea lui N. Văcărescu este preluată de Costantin Samurcaș, despre care mai mulți istorici cred că a urmărit să-l suprima pe Tudor, prin punerea la cale a unui atentat. Pe acad. A. Oțetea, interpretarea documentelor îl duce însă la o concluzie opusă, și anume aceea că vornicul Samurcaș, fiind eterist, în loc să-l combată pe Tudor, l-a ajutat, trimițîndu-i, ca din partea Eteriei, banii destinați de divan înăbușirii răscoalei. Dar iată un fapt ce ni se pare și mai enigmatic. În timp ce divanul boieresc se adresa vornicului C. Samurcaș cu aceste cuvinte: «... Îndată ce vei ajunge acolo să pui în lucrare cîte vei socoti...» spre «a se potoli și a se popri cugetul cel rău al numitului sluger...», banul Barbu Văcărescu îi scrie lui Tudor să-l omoare pe Samurcaș, ca pe unul ce este ostil ridicării poporului (Relatarea lui Liprandi)³.

— Exodul boierilor spre Transilvania, deschis tocmai de cei trei bani care au dat impuls răscoalei, trebuie să fi avut drept principală cauză frica de răsculați, precum și de urgia turcească. Se ivește însă din nou un fapt ce îngreuiază înțelegerea poziției boierimii. Liprandi ne informează că Dinicu Golescu a venit în întîmpinarea lui Tudor la Giorogirla, ca să-i înmîneze un act, în care 77 de boieri se declarau alături de dînsul. În mod deosebit ne reține atenția precizarea lui Liprandi că, între semnatarii actului, erau și unii boieri ce fugiseră din țară și se refugiaseră la Brașov. (Aici a cules Dinicu Golescu o parte din iscălituri)⁴. De ce oare acești boieri au acceptat să semneze înscrisul, atunci cînd, aflîndu-se în Austria, nimic nu-i silea să aprobe răscoala? Actul acesta se leagă de scrisoarea din 15 ianuarie a celor trei caimacami către Tudor; dacă le-am avea numai pe ele în vedere, ar urma să conchidem că boierii au rămas pe poziția de la 15 ianuarie, adică au fost tot timpul aderenți ai răscoalei. Dar această ipoteză nu lasă loc pentru lupta socială.

§ 3. Să vedem acum dacă istoricii care au cercetat răscoala au găsit dezlegarea acestui mănunchi de fapte contradictorii. Reacția lor obișnuită a fost aceea de a îndepărta contradicțiile aparent ilogice, prin opțiuni pentru un aspect și respingerea celuilalt. Iată cîteva exemple:

N. Iorga știa de înțelegerea dintre Tudor și Eterie, anterioară declanșării răscoalei, dar, constatînd că proclamația de la Padeș nu conține programul eterist, antiotoman, el presupunea că Tudor s-a rupt încă de la început de eteriști, ca să apere interesele «săracilor neamului românesc». «Cel ce vorbește în acest

¹ *Ibidem*, p. 223.

² *Ibidem*, p. 233—234.

³ Vezi Al. Vianu și S. Iancovici, *O lucrare inedită despre mișcarea revoluționară de la 1821 din țările romîne*, în rev. «Studii» 1958, nr. 1, p. 80.

⁴ *Ibidem*, p. 81. Vezi și acad. A. Oțetea în «Studii», 1958, nr. 3, p. 83. Cf. Dan Berindei și Traian Mutașcu, *Aspecte militare ale răscoalei populare din 1821*, Buc., 1962, p. 92.